

ELULÄTE

november 2023 nr 97

SÕNA

Õigete hinged on aga Jumala käes ja neid ei puuduta ükski piin.

Trk 3:1

MÕTE

Novembris algab hingede aeg. Aga mis on hing? Sellele polegi lihtne vastata, kuid ometi me teame, et see on olemas. Me ei oska sellele täpset vastust anda võibolla selle tõttu, et meie oleme ajalikud, hing aga igavene. Selle igavese hinge igavene saatust on selle elu tähtsaim küsimus, mis sageli paraku kipub ununema. Üks on selge - ei elul ega hingel poleks mingit mõtet ilma Jumalata.

Hing on elu, kes mäletab, kust ta pärit on ja ihkab sinna tagasi. Ta on selleks siin, et kaunistada kellegi keha, et see viivuks saaks ilmas oma ülesanded täita, oma töö teha. Ja siis ta läheb, jättes maha kauni pärandi.

PALVE

Hea Jumal, ajastuste Issand! Önnista meie elu, et me üle kõige tunneks ja armastaks Sind, Jeesuse Kristuse, Sinu Poja läbi. Amen

OTTO-WILHELM MASING 260

8. novembril 1763 aastal nägi Põhja-Tartumaal Lohusuus abipastori Kristian ja Anna Masingu peres ilmavalgust poiss, kellele pandi nimeks Otto-Wilhelm. Muidugi loodeti juba sündides pojast väga palju, sest poisikese aadlisoost ema armastas väga lugeda. Esimese panuse hariduse teel andis poisile siiski isa.

Ottole õpetati lugemist, rehkendust. Kodus oli olemas harmoonium (koduorel). Aastatel 1777-1782 õppis ta Saksamaal Torgau poeglaste gümnaasiumis, seejärel Halle Ülikoolis teoloogiat. Teda huvitasid joonistamine, keeled ja ühiskonna-teadused. Õppimise kõrvalt teenis raha tõlketööga. Otto-Wilhelm Masing oskas saksa, prantsuse, itaalia ning ladina keelt. Seisis väikerahvaste keelte eest, ta oli Õ-tähe eesti kirjakeelde tooja. Aastatel 1821-1825 oli ta Maa-rahva Nädalalehe keeleteimetaja, mis oli üks olulisemaid väljaandeid maarahva hariduse andmisel, katekismuse, kiriku laulu- ning palveraamatu ja Piibli kõrval. Ent õpingud ja pidev enestäiendamine võimaldasid mõelda ka lastele.

Masing kirjutas ka lastele, mille tulemusena ilmus 1795 aastal "ABD

ehk Luggemise Raamat lastele." Need lihtsas keeles kirjutatud lookesed meeldisid lastele väga. Vaimuliku amet ei toonud palju sisse. 1795 aasta sügisel külastas Otto Wilhem Masing väikest Kihnu saart. Oma elu viimastel aastatel teenis ta Äksi kogudust, Tartumaal ning suri 15.märtsil 1832 aastal.

26. novembril kl 11 Igavikupühapäeva ehk Kuningas Kristuse püha jumalateenistus. Koguduse õpetaja võtab vastu lahkunute mälestamisi.

Kümnes osa

Toivo Ummelas tuli veel sama päeva õhtul Tartust koju käima. Et ta Joonas Pihlakalt kuulda oli saanud, et Mäгимänni tallu miskid uued sisse olid kolinud, haaras noormeest kohe mingi seletamatu ärevus. Ta oli tõsiselt põnevil, mõelda vaid, kaks plikat! Ummelase mõtetes võtsid kuju erinevad ideed, alates sellest, et tüdrukuid juba järgmisel hommikul ise kaema minna. Ja kui Joonas veel juurde lisas, et uutel mingi probleem pööninguluugiga pidi olema, hakkasid Ummelasel käed lausa sügelema. Aga nende toimetustega tuli veel oodata. Tema õde, Diina tuli magamistoast ja vend küsis:

„Õeke, kas sa tead midagi uutest, kes sinna Mäгимänni tallu, noh sinna künkale kolisid?”

„Miks ma peaksin neist midagi teadma? Kolisid ja siis?”

„Noh, ma mõtlen, et vahva oleks nendega tuttavaks saada. Joonase jutu järgi pidi seal nüüd kaks õde elama. Huvitav, mis nende nimed on?”

Diina võttis külmikust mahlakannu ja viis selle köögilauale. Nagu imevael tekkisid sinna ka kaks klaasi.

Tüdruk valas mõlemad täis.

Ta ohkas:

„Toivo, ära mõtle tüdrukutest vaid sellest kuidas sul seal linnas minema hakkab. Ma olen su vanem õde ja Mäгимännile kolinud tüdrukud ei tee sinu eest kevadel eksameid ära. Kuidas sa küll ei mõista? Ise peaaegu mees.”

Diina jäi venda vaatama. Selle väljendi peaaegu mees, unustab Toits peagi ära. Venna mõtetes tundusid olevat vaid tüdrukud ja palju meelelahutust. Ta ütles:

„Õde, kas sa ei leia, et sa natuke üle dramatiseerid? Tartuga saab kõik joonde. Ja tädi Margaret ütles ka, et pole mul hullu midagi.”

Diina võttis mahlaklaasi ja istus vaatamata hilisele kellajaale köögilaua taha. Mõtted, olid need, mis tüdrukul kuidagi uinuda ei lasknud. Ta vaatas venda ja ei saanud aru, mis Toivot nii elevile oli ajanud:

„Ma arvan, et need tüdrukud on selle uue perearsti doktor Holmi tütred. Noh, pole viga, lähebki siin Nõgesnõmmel elu natuke huvitavamaks. Muidu istu ja igavle siin nagu mõni mömm.”

Toitsi silmad särasid. Ta tõstis taburetile oma spordikoti ja hakkas sealte kiiruga asju välja pakkima. Kui ta sellega ühele poole oli saanud, viis ta musta pesu kohe vannituppa, pesukorvi. Siis tuli ta tagasi, hõõrus kaht kätt vaheliti ja jõi seejärel oma mahlaklaasi tühjaks:

„Diina, mis sa arvad, kui teeks kohe homme hommikul nende uutega tutvust? Viiks neile soola, leiba, küpsedat äkki mõned pannukad ka?”

„Toivo, ära kiirusta! Lase teistel korralikult sisse elada. Me ei saa Mäгимännile lihtsalt sisse sadada nagu kontvõõrad. Ei suuda sina nendega kohe ühist keelt leida. See on kindel.”

„Miks siis mitte?”

„Sest me oleme võõrad ja mine tea, mis need linnakad meist veel mõtlevad, kui end neile niimoodi peale surume. Seal linnas peavad nad ju end nii uhketeks. Ma ei mõista, Toivo, kuidas sa neist Mäгимänni omadest nüüd äkki nii huvitatud oled?”

Vend tõusis püsti. Ta hakkas närviliselt mööda kööki edasi tagasi käima nagu peaks ta millegi väga tähtsa ja olulise üle aru. Õde ei saanudki sellest aru. Toivo Ummelas oli just

sedasorti persoon, kes pidas lugu mootoratastest ja ilusatest plikadest. Need kaks asja lihtsalt käisid omavahel kokku, olid peaaegu, et lahutamatud. Diina vaatas venda pisut nukra pilguga:

„Aga sa, vend vist ei saa üldse aru, mida tähendab ühele perearstile siia alevikku kolimine? Hea, et rahvamajagi veel hingitseb ja on huviringid, kus veel käia ning raamatukogu. Maarahvale on see väga tähtis. Toivo, ma ei tea, aga mul ei ole selles mõttes hea tunne. Alles olid Eedi Pihlaka matused ja nüüd see kõik.”

„Mis kõik Diina? Mis kõik, küsin ma sinu käest? Õeke, kui ma sind ei tunneks, arvaks ma, et sinuga on pärast viimast kokkusaamist Joonasega midagi juhtunud, sest ega sa muidu selline ei oleks. Suurem jagu päevi kulub sul siin Nõgesnõmmel istumisele. Sa ei räägi eriti kellegagi. Ma ei saa sellest aru. Mina igal juhul kavatsen nende uute tüdrukutega kindlasti tutvust teha ja sa ei saa mind selles keelata.”

Diina ohkas. Ta läks kraanikausi juurde ja pesi oma mahlaklaasi korralikult puhtaks. Tõstis kapi restile kuivama:

„Ega ma keelagi. Tee, mida ise tahad, aga varu endale piisavalt aega. Mõtle hoolikalt järele, mida ja kuidas sa teed, muidu sattud jälle jamadesse.”

Toits lõi endale vasaku käega vastu otsmiku ja hakkas naerma:

„See kõlab juba naljakalt, Diina! Sa ütled, et mina ei mõtle, mina ei kaalu! Tädi Margareti sõnad olid mulle täpselt samasugused. Aga temal on enamus ajast pohmell. Diina, kas sa oled kunagi mõelnud, miks eestlased nii palju jooma peavad? Kas sa oled mõelnud, mida tähendab sõltuvushaigus? Äkki peaks seda selle uue tohtri käest uurima?”

Õde vaikis. Siis läks Diina Ummelas oma magamistuppa. Istus voodile. Ta põsed õhetasid, kõrvad tulitasid ja süda peksis, sest nüüd oli tütarlaps kindel, et uus muutus oli toimunud ka vennas.

Muidugi, mõtles Diina. Ta ju ei teadnud, et Tartusse kooliminek oli venna jaoks justkui põgenemine.

Aga mida tähendab põgenemine? Enda hirmude ja ärevuse eest ju põgeneda ei saa. Suurem jagu täiskasvanuid oleks nüüd ütelnud, et Diina mõtleb naiivselt, et näeb kõiges üksnes eludraamat. Miks siis Toivo seda küll ei näinud? Kuidas tema nagu angerjas elust läbi vingerdas?

Enamus Diina päevadest möödusid nii rahulikus rütmis, et ta oli sellega juba peaaegu harjunud.

Järgneb...

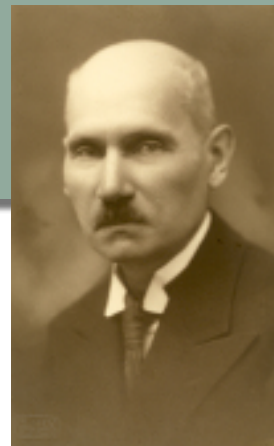
PILK AJALUKKU

O. LUTSU MUINASJUTT “SOOTULUKE” 105

Vaevalt leidub “Elulätte” lugejate seas kedagi, kes ei teaks rahvakirjanik Oskar Lutsu teoseid.

Selle aasta septembris möödub 105 aastat Oskar Lutsu muinasjutu “Sootuluke” esmatrükist.

Tol ajal soovis kirjastus “Noor-Eesti” Tartus, et rahvakirjanik kirjutaks midagi sügisele sobivat laste tarbeks. Pärast lühikest läbimõtlemitse aega kirjutas Luts muinasjutu, milles paras annus salapära. Lugu jutustab noorest neist ja noormehest. Peig meelitatakse kõrgsoosse, kus ta kauni Sootulukese abikaasaks peab saama. Kirjaniku suhted “Noor-Eestiga” olid üsna keerulised. Tihti ei jätkunud apteekri õpipoisil raha oma raamatute avaldamiseks ja käsikirjadega tuli kulutada nii mõnegi kirjastuse uksi. Samas lastele kirjutada Lutsule meeldis. Lisaks “Sootulukesele” on tema sulest ilmunud kunstmuinasjutt “Nukitsamees”.

Kui sul on oma röömu jaoks teiste inimeste
__luba vaja, oled sa tõesti üks õnnetu mehike. __

Hermann Hesse